

REZUMAT

CERCETARE PRIVIND MĂSURILE DE MODERNIZARE A EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE DIN ROMÂNIA PRIN INTERMEDIUL PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE RURALĂ. STUDIU DE CAZ

Doctorand: CUREA Ionuț Cătălin

Conducător științific: Prof. univ.Dr. FÎNTÎNERU Gina

CUVINTE CHEIE: dezvoltare rurală, modernizarea fermelor, perioade de programare, exploatații agricole, regiuni de dezvoltare, politica agricolă comună

La nivel european, agricultura a reprezentat mereu un motor important pentru dezvoltarea unor valori și a unei direcții comune, fie că a fost vorba despre combaterea penuriei alimentare urmate după cel de al Doilea Război Mondial, gestionarea excedentelor alimentare, sprijinirea directă a veniturilor fermierilor, creșterea competitivității fermelor lor, promovarea și sprijinirea dezvoltării rurale pentru crearea unor zone rurale durabile și participarea la eforturile comune de a combate efectele climatice. Toate aceste acțiuni reprezintă priorități ale spectrului agricol european, aduse în prim plan de-a lungul timpului și respectiv reformelor ce au dat naștere actualului cadru legislativ european agricol (politica agricolă comună post 2023). Astfel, politica agricolă comună continuă (PAC) sa fie una dintre cele mai importante politici europene, în ciuda tuturor provocărilor și presiunilor geopolitice care au loc în prezent, scopul ei final fiind acela de a asigura securitatea alimentară a tuturor cetățenilor europeni și nu numai.

Scrierea prezentei lucrări și abordarea prezentului subiect a venit din dorința continuării unui parcurs academic dedicat specializării pe diferite paliere ale politicii agricole comune.

Această teză este structurată cu ajutorul a patru capitole, fiecare scris într-o diferită etapă a dezvoltării profesionale și personale, astfel că fiecare capitol va reprezenta idei și metode particulare, care reprezintă în mod consistent și coerent o desfășurare logică a ideilor analizate în această teză.

Perioada de redactare a primului capitol intitulat „Stadiul actual al principalelor cercetări realizate în ceea ce privește măsurile de modernizare a fermelor din Uniunea Europeană” a fost una presărată atât de provocări, cât și de oportunități. Acestea au

constat în faptul că, a fost scris în primul val al carantinării din timpul pandemiei COVID-19. Acesta cuprinde un studiu bibliografic exhaustiv, realizat cu ajutorul unei platforme științifice care oferă acces la mai multe baze de date ce cuprind referințe ale unor lucrări științifice internaționale și diferite alte documente. În acest sens, s-a realizat identificarea celor mai relevante lucrări existente în acel moment, luând în considerare drept criteriu principal modernizarea fermelor. Toate aceste lucrări au fost interpretate cu ajutorul unui program denumit CiteSpace. Lucrările au fost analizate în funcție de numărul de citări, jurnale și autori ținând cont de diferite aspecte precum țara de proveniență sau anul publicării. S-a realizat, de asemenea și o analiză calitativă a lucrărilor identificate.

Aceste lucrări au fost de mare ajutor în furnizarea unor informații practice în ceea ce privește abordări din capitolele subsecvente și informații ce țin de nivelul la care se raportează diferite țări ale Uniunii Europene la investițiile în exploatațile agricole și respectiv modernizarea lor. Perioada principală analizată la nivelul acestui capitol a fost 2007-2020, deoarece, de-a lungul celor două cadre financiare multianuale, 2007-2013 și respectiv 2014-2020, acțiunile de modernizare a fermelor au fost foarte bine definite și foarte specific conturate de măsurile reglementate prin PAC, inclusiv la nivelul României. Analizarea acestor lucrări a permis conturarea unei viziuni de ansamblu asupra subiectelor principale abordate în lucrările a căror temă principală este modernizarea fermelor. Astfel, am putut observa facil trendurile de cercetare diferite, precum și avantajele în implementarea investițiilor pentru modernizare ale statelor membre care sunt membre ale Uniunii Europene de o perioadă mai lungă de timp și au dispus mai multă vreme de sprijin pentru sistemul lor agricol.

Cel de-al doilea capitol, intitulat „Evoluția și dinamica susținerii exploatațiilor agricole în România și UE” a prezentat modul în care fondurile europene care susțin modernizarea exploatațiilor agricole au fost absorbite din punct de vedere teritorial în România. De-a lungul ultimelor trei perioade de programare, PAC a susținut modernizarea fermelor UE prin trei mecanisme de finanțare, respectiv măsura 3.1 Investiții în exploatații agricole, măsura 121 Modernizarea exploatațiilor agricole și submăsura 4.1 Investiții în exploatații agricole. Astfel, s-a putut observa ce regiuni de dezvoltare au un succes mai mare în atragerea unor astfel de fonduri, câte proiecte, ce sume au atras și care sunt zonele care sunt decalajele dintre diferite regiuni în funcție de acești parametri.

În cel de-al treilea capitol, intitulat „Studiu privind dinamica efectelor măsurilor de modernizare a exploatațiilor agricole la nivelul regiunilor de dezvoltare” s-a realizat o analiza a efectelor produse asupra unor indicatori, din punct de vedere al accesării proiectelor care finanțează modernizarea exploatațiilor agricole la nivelul regiunilor de dezvoltare din România. Astfel, au fost analizați indicatori structurali și economici pentru a urmări posibila corelație a acestora în raport cu fondurile atrase, disponibile

prin măsurile PAC. Pentru a realiza această analiză și a obține o perspectivă comprehensivă a impactului investițiilor și subvențiilor accesibile prin politica agricolă a UE asupra situației economice a fermelor, au fost evaluați următorii indicatori relevanți: numărul de ferme, dimensiunea exploatațiilor, dimensiunea medie a exploatațiilor, valoarea adăugată netă, venitul fermelor, precum și totalul activelor circulante și fixe.

Capitolul patru, intitulat „Studiu de caz privind analiza măsurilor de modernizare a exploatațiilor agricole din România” prezintă o analiză profundă a impactului acestor măsuri în care s-au cercetat dacă rezultatele teoretice din capitolele anterioare pot fi validate și susținute cu date obținute în mod direct de la beneficiarii acestor măsuri de sprijin. În acest sens, prin aplicarea unui chestionar, s-au colectat punctele de vedere a unui grup de 106 fermieri (dintre care doar 88 beneficiari așa cum este explicat mai departe în acest capitol) în ceea ce privește efectele pe care le-au avut fondurile accesate asupra fermelor lor. Pentru validarea conținutului acestui chestionar, acesta a fost analizat împreună cu experți care lucrează direct cu PAC în cadrul Comisei Europene. Acești experți lucrează în cadrul Comisiei Europene, la Directoratul General de Agricultură și Dezvoltare Rurală, și se ocupă de proiectarea și gestionarea reglementării unor instrumente ce susțin politica de dezvoltare rurală a Uniunii Europene, respectiv instrumente financiare și investiții în exploatații agricole. Astfel, toate comentariile și sugestiile primite au fost luate în considerare, iar chestionarul inițial a fost modificat astfel încât să reflecte și opiniile acestora. Pentru a exploata datele obținute de la respondenți, s-a urmărit o analiză în profunzime a răspunsurilor, dar și analizare corelației statistice dintre categoriile de variabile.

Ultimul capitol al lucrării, capitolul cinci, „Concluzii și recomandări” prezintă succint principalele aspecte interesante și învățămintele care pot fi luate în calcul din rezultatele avute în cadrul acestei analize. Astfel, acestea ne permit să înțelegem puțin din impactul fondurilor europene asupra modernizării exploatațiilor agricole chestionate în cadrul anchetei.

Bibliografia utilizată constă în lucrări din literatura despecialitate, aparținând în mare parte autorilor din Uniunea Europeană, atât autohtoni, cât și străini. De asemenea, include și rapoarte și studii realizate de și în folosul instituțiilor naționale și europene.